

3 november 2009

Jaargang 2, nummer 1

In dit nummer:

- Bevlogen **1**
- Energiebureau Zuid-Oost Drenthe **1**
- Groen licht voor Duurzame Energie- **2**
- Economische clustervorming Emmen **2**
- Duurzame Speerpunten in Gaasterlân-Sleat **3**

Bevlogen

Over enkele maanden bestaat KNN 10 jaar. Ofwel, zoals Marco Borsato in zijn 'Dochters' zingt voor vaders van middelbare leeftijd: wat gaat de tijd toch snel. Voor mij persoonlijk was één van de inhoudelijke kantelpunten van de afgelopen jaren de mede door ons georganiseerde Bio-Based Economy conferentie in mei 2008. En dan met name om twee redenen.

Allereerst de moeite die we als organiserende partijen hebben moeten doen om voor de 2de dag van die conferentie geschikte excursielocaties te vinden. In Noord Nederland spannen we ons met z'n allen enorm in voor de energietransitie en volop de verduurzaming van onze samenleving. Maar waar zien we het daadwerkelijk gebeuren in onze regio? Waar kunnen we laten

zien wat termen als 'energietransitie' en 'duurzaamheid' concreet in de praktijk inhouden? En dat brengt mij bij de 2de reden: wat merkt de buitenwacht, het grote publiek, de wereld buiten ons betrekkelijk kleine wereldje van deskundigen van onze inspanningen? En heeft diezelfde buitenwacht enig besef van het 'waarom' van onze inspanningen? Vragen te over die mij inspireren om met KNN ook andere wegen te verkennen en in te slaan.

Natuurlijk realiseer ik mij dat er belemmeringen zijn die het ons verdraaid lastig maken om zichtbaar aan de slag te gaan. Belemmeringen die vaak buiten ons directe bereik liggen. Denk bijvoorbeeld aan de tekortkomingen van de SDE-regeling (zie ook elders in deze Nieuwsbrief). Of aan de

voortslepende discussies rondom accijnsvrijstellingen. Maar het gaat er mij bij niet in dat we dan helemaal niets meer kunnen. We moeten er met andere woorden voor waken dat we niet vervallen in rituele reflexen.

Voor de nabije toekomst zijn daarvoor volgens mij 'creativiteit' en 'samenwerken' sleutelwoorden. Als KNN stellen wij onze tijd, onze energie, onze ideeën en onze expertise beschikbaar om samen met u - collega-bureaus, overheden, industrie en anderen- de handen uit de mouwen te steken en aan de slag te gaan. Als het (voorlopig) niet kan zoals het moet, dan moet het maar zoals het kan!

Cor Kamminga
Directeur

Energiebureau Zuid-Oost Drenthe

In een eerdere Nieuwsbrief hebben wij reeds gememo-reerd aan de Stroomstudie Zuidoost Drenthe die wij in 2007 hebben uitgevoerd. Als vervolg daarop heb ik, vanuit KNN en namens de provincie Drenthe en de gemeenten Coevorden en Emmen, sinds begin 2008 actief gewerkt aan het oprichten van een Energiebureau Zuidoost Drenthe.

Dankzij enorme inspanningen van alle betrokkenen kunnen we eind 2009 stellen dat dat bureau nagenoeg een feit is. Het Energiebureau stelt de provincie en beide gemeenten in staat elkaar actief op te zoeken en op een gecoördi-

neerde manier ieders inspanningen te versterken opdat de energiekansen in de regio optimaal kunnen worden benut. In eerste instantie zal het Energiebureau zich richten op twee speerpunten, te weten 'warmte' en 'biogas'. Daarop is ook de bemensing afgestemd. Deze zal bestaan uit een algemeen energiecoördinator, die zich ook zal gaan bezighouden met het onderwerp 'biogas', een projectleider warmte en een coördinator voor geothermie & restwarmte voor de glastuinbouw.

Ik denk dat het moment waarop het Energiebureau gelanceerd wordt nagenoeg perfect is. We wachten er allemaal op

dat we in (Noord-) Nederland plannen daadwerkelijk gaan omzetten in concrete acties en projecten. Voor het zuid-oosten van Drenthe kan het Energiebureau ons nu laten zien hoe dat moet worden aangepakt. Ik ben er uiteraard gepast trots op dat ik hieraan mijn bijdrage heb kunnen leveren. Met veel belangstelling zal ik het verdere reilen en zeilen van het Energiebureau ZO Drenthe blijven volgen!

Voor meer informatie over dit onderwerp kunt u bellen met Cor Kamminga op 050-3175550 of mailen naar k.j.kamminga@knnadvies.nl

Groen licht voor Duurzame Energie

In Nederland blijft het aandeel duurzame energie achter bij dat in ons omringende landen als Zweden, Oostenrijk, Duitsland en Denemarken. De provincie Drenthe zet sterk in op duurzame energie en wil juist voorop lopen. Daarom heeft de provincie KNN groen licht gegeven om een vergelijkend onderzoek uit te voeren naar het nationale beleid in Duitsland en Nederland en om te inventariseren hoe Drenthe bij kan dragen aan een versnelling van de ontwikkeling van duurzame energie in Nederland.

Uitgangspunt bij ons onderzoek was de Duitse EEG regeling en de vernieuwde Nederlandse SDE (Stimulering Duurzame Energieproductie) regeling. Bij de nieuwe Nederlandse SDE regeling drukken de uitgaven niet meer direct op de begroting. Dit heeft een positief effect op de stabiliteit van de subsidie omdat het schrappen van de regeling nu geen onderwerp van discussie meer is bij begrotingsonderhandelingen. Als belangrijke tekortkomingen van de nieuwe SDE regeling gelden het jaarlijkse plafond en de loting. Het is hierdoor voor bedrijven moeilijk in te schatten hoeveel zij het komende jaar kunnen gaan produceren waardoor de economische basis onder de bedrijfsvoering aan het wankelen gebracht kan worden. Hierdoor benut de Nederlandse overheid de innovatiekracht van ondernemers in onvoldoende mate. Dit wetende, waar liggen dan eventuele mogelijkheden voor de provincie Drenthe? Om deze vraag te kunnen beant-

woorden organiseerde KNN een rondetafelbijeenkomst waarin werd deelgenomen door experts van ECN, Energy Valley, DE Koepel, en uiteraard, de provincie Drenthe. Dit was een bijzonder enerverende bijeenkomst die veel inspiratie opleverde voor mogelijke activiteiten. Met name is daarbij gekeken naar sterke punten van Drenthe waar het gaat om duurzame energie zoals biomassa en groen gas. Maar ook andere vormen van duurzame energie kwamen aan bod. Al met al was de belangrijkste conclusie dat er ook voor regionale overheden een prominente rol is weggelegd in de transitie naar een duurzame energiehuishouding.

Voor meer informatie over dit onderzoek kunt u bellen met Niels Schenk 050-3175 550 of mailen naar n.j.schenk@knnadvies.nl

Economische Clusters in Emmen

Industriële bedrijvigheid en duurzaamheid zijn twee kenmerkende en levende thema's binnen de gemeente Emmen. De tijd is rijp om deze twee met elkaar te verbinden!

De gedachten van de gemeente gaan uit naar een 'energiecluster'. Een cluster met name gericht op duurzame energietechnologie met inbegrip van technologie ten behoeve van bijvoorbeeld efficiëntieverbetering in productieprocessen gericht op energiebesparing. Als we het hebben over duurzame ener-

gie, dan hebben we het bijvoorbeeld over conversietechnologie voor biomassa, zonnecellen en technologie met betrekking tot windenergie. Door het clusteren van ontwikkelingen bij bedrijven en instellingen ontstaan duurzame kansen op zowel economisch als energetisch vlak!

KNN heeft inmiddels de inventarisatie van de benodigde bouwstenen - waaronder zogenaamde ankerbedrijven - uitgevoerd.

De kunst wordt nu de geïdentificeerde bouwstenen met vol-

doende cement te vormen tot een stevig energiecluster, wat ook als zodanig (inter-) nationaal herkend en erkend kan worden!

Voor meer informatie over dit onderwerp kunt u bellen met Erik Pijlman op 050- 3175550 of mailen naar e.pijlman@knnadvies.nl

Duurzame Speerpunten in Gaasterlân-Sleat

In opdracht van de gemeenteraad van Gaasterlân-Sleat is KNN aan de slag gegaan met het inventariseren en concretiseren van de betekenis van 'duurzaamheid' voor de gemeente. Hiervoor hebben wij gebruik gemaakt van een vernieuwend proces dat heeft geresulteerd in 'Duorsum troch Oanpak', de gemeentelijke duurzaamheidsnota.

De kern van de KNN-aanpak werd gevormd door drie interactieve avondsessies. Daarbij werden college, raad, ondernemers en bevolking uitgenodigd en dat resulteerde in een brede en bruikbare dialoog. Als input voor deze sessies heeft KNN

een breed palet aan relevante en herkenbare duurzaamheidsthema's voor de gemeente ontwikkeld. Daaruit is een selectie gemaakt met een aantal heldere speerpunten voor de komende jaren. Aansprekende voorbeelden zijn CO₂-reductie in de bestaande woningvoorraad, energiebesparing en efficiëntie bij openbare verlichting en het benutten van biomassa-reststromen uit natuur en landbouw.

De kracht van deze speerpunten is dat ze zeer dichtbij de inwoners van de gemeente Gaasterlân-Sleat staan. Op deze wijze heeft de gemeente diverse belanghebbende partijen actief betrok-

ken in de planvorming en ruimte gecreëerd voor mensen uit de samenleving. Deze eigenzinnige en grensverleggende aanpak heeft niet alleen geleid tot een duurzaam, concreet en breed gedragen duurzaamheidsnota, maar vormt – vooral ook daardoor – ook een uitstekend vertrekpunt voor de uitvoering ervan!

Voor meer informatie over dit onderwerp kunt u bellen met Erik Pijlman op 050- 3175550 of mailen naar e.pijlman@knnadvies.nl

KNN

Werfstraat 5
9751 VN Groningen

Telefoon: (050) 317 55 50
Fax: (050) 317 55 59
E-mail: info@knnadvies.nl

Colofon

KNN is een onafhankelijk onderzoeks- en adviesbureau, gelieerd aan de Rijksuniversiteit Groningen. Wij zijn gespecialiseerd in het ontwikkelen van vernieuwende oplossingen voor duurzaamheidsvraagstukken.

Meer informatie over KNN kunt u vinden op onze website: www.knnadvies.nl.

www.knnadvies.nl